

DE BOER, TELER OF TUINDER:

Teelt vezelgewassen voor biobased bouwmaterialen

JANUARI 2025

Verskillende vezelgewassen kunnen worden verwerkt tot zogenoemde biobased bouwmaterialen. Dit zijn bouwmaterialen gemaakt van natuurlijke grondstoffen, zoals planten en bomen. Hierdoor wordt de CO₂ die de plant gebruikt heeft voor langere tijd vastgelegd in het bouw materiaal. Het inzetten van landbouwgewassen als grondstof voor bouw materiaal, helpt de bouwsector CO₂-neutraal te bouwen en daarmee te voldoen aan klimaatdoelstellingen. Kansrijke gewassen voor biobased bouwmaterialen zijn onder andere vezelvlas, vezelhennep, miscanthus en stro van tarwe en gerst. De vraag naar biobased bouwmaterialen groeit en wordt gestimuleerd via de Nationale Aanpak Biobased Bouwen. Vezelteelten worden hierdoor interessanter voor agrariërs.

Verskillende soorten vezelgewassen

De vezelgewassen zijn te verdelen in eenjarige gewassen zoals vlas, hennep en granen en meerjarige gewassen zoals miscanthus. Een verdere verdeling is te maken naar het type grondstof dat het gewas levert. De vezelgewassen worden voornamelijk ingezet als grondstof voor bouw materiaal, met name voor isolatie en vezelplaten. Vlas en hennep zijn ook te gebruiken als grondstof voor textiel- en auto-industrie. Hiermee hebben deze gewassen een bredere markt.

Waarom biobased gewassen telen?

De eenjarige gewassen vezelvlas, vezelhennep en granen (stro) zijn rustgewassen. Deze specifieke rustgewassen hebben een diepere beworteling waardoor de bodemstructuur verbetert. Daarbij hebben deze gewassen een lage bemestingsbehoefte en dragen ze bij aan de opbouw van organische stof en ziektebeheersing. Het verruimen van een intensief bouwplan met vezelgewassen levert een positieve bijdrage aan de bodemkwaliteit. Het economisch perspectief neemt door de toenemende vraag vanuit de bouw wereld toe en daardoor stijgen de prijzen. Daarnaast vallen vezelgewassen onder de eco-regeling. Dit kan voor aanvullende inkomsten zorgen. De vezelgewassen hebben hierdoor een interessant economisch perspectief.

Is de maatregel haalbaar?

Effectiviteit

Toepasbaarheid

*“De toekomstige
bouwmaterialen
komen van het
land”*

Wat zijn de voordelen van biobased gewassen?

1. De biobased gewassen gelden als rustgewassen. De voor- en nadelen van rustgewassen zijn te lezen in een andere DAW-factsheet.
2. De biobased gewassen zijn minder afhankelijk van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen. Al deze gewassen zijn hierdoor ook biologisch te telen.
3. Tarwe, vlas, gerst, hennep en miscanthus hebben een vergelijkbaar saldo.
4. Het gebruik van graanstro neemt geen extra landbouwareaal in beslag en concurreert daarmee niet met een voedselgewas.
5. De vezelgewassen zijn geschikt voor alle grondsoorten, maar hebben wel een specifieke voorkeur. Hierdoor zijn per grondsoort verschillen in de opbrengst.
6. De meerjarige teelt zorgt voor:
 - minder werkgangen en hiermee besparing op energie (CO₂-uitstoot) en kosten;
 - hogere organische stof opbouw in de bodem;
 - minder erosie, omdat de stoppel blijft staan;
 - het opvangen van de wind, wanneer gekozen worden om een perceelsrand te beplanten met een meerjarig vezelgewas;
 - minder intensieve bewerking van de grond, wat afbraak van organische stof door ploegen vermindert;
 - een lage arbeidsbehoefte. Er is alleen sprake van een arbeidspiek bij de oogst. Vaak is dit in het vroege voorjaar.

Wat zijn nadelen van biobased gewassen?

1. Miscanthus als meerjarige teelt past slecht in een akkerbouwrotatie.
2. Bij meerjarige teelten, zoals miscanthus, is onkruidbestrijding een aandachtspunt; met name na aanplant en oogst. Het gewas is dan niet gesloten en hiermee krijgen onkruiden kansen.
3. Biobased gewassen concurreren met voedselgewassen in het bouwplan, behalve graanstro.
4. De afvoer van stro in plaats van onderwerken verlaagt de opbouw van organische stof in de bodem.
5. De oogst en verwerking vergt deels specialistische machines, met name bij vlas en hennep. Deze teelten zijn veelal contractteelten via verwerkende partijen die de oogst verzorgen.

Meer weten?

Scan de QR-code voor uitgebreide, actuele informatie over deze maatregel.

Tip:

Een goede keuze voor een vezelgewas kan in het bouwplan zorgen voor meeropbrengsten in hoofdteelten. Dit maakt, naast een interessant saldo en de eco-regeling, vezelgewassen een overweging waard.